

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Zdeňka Kühna a Ondřeje Mrákovy ve věci žalobce: **J. H.**, zastoupeného advokátem Mgr. Pavlem Kopou, Hlinky 57/142a, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, Zborovská 81/11, Praha 5, proti rozhodnutí ze dne 17. 6. 2019, čj. 169152/2018/KUSK-OSA/KLU, sp. zn. SZ_169152/2018KUSK/2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2021, čj. 44 A 54/2019-50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Popis věci

- [1] Žalobce spáchal dne 18. 4. 2018 jako řidič osobního vozidla Lexus tři přestupky:
- překročil nejvyšší dovolenou rychlost na dálnici – místo max. 130 km/h jel rychlostí 166 km/h [§ 18 odst. 3 a § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu)];
 - nezastavil vozidlo na pokyn policisty „Stůj“ [§ 4 písm. b) a § 125c odst. 1 písm. f) bod 5 zákona o silničním provozu];
 - neměl u sebe osvědčení o registraci silničního vozidla [§ 6 odst. 7 písm. b) a § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu].
- [2] Za to mu Městský úřad Nymburk uložil pokutu 3 000 Kč a zákaz řízení všech motorových vozidel na dva měsíce (rozhodnutím ze dne 12. 11. 2018). Tyto závěry potvrdil i Krajský úřad Středočeského kraje jako odvolací orgán (rozhodnutím ze dne

17. 6. 2019). Žalobce poté podal správní žalobu, i tu však Krajský soud v Praze zamítl (rozsudkem ze dne 26. 2. 2021). Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce kasační stížnost (proto bude dále označován jako *stěžovatel*).

2. Kasační řízení

[3] Stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti tři okruhy námitek:

- Krajský soud a správní orgány se nedostatečně vypořádaly s jeho námitkami, a napadený rozsudek je proto nepřezkoumatelný. Konkrétně nereagovaly na to, že vinu nelze založit na svědecké výpovědi policistů jako jediném přímém důkazu, pokud stěžovatel jejich výpověď svým tvrzením popírá (nález Ústavního soudu ze dne 22. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 520/16); že nebyla dodržena totožnost skutku; že ve výpovědích byly rozpory týkající se možnosti ztotožnit řidiče podle tváře a oblečení; že policisté nemohli řidiče na velkou vzdálenost rozpoznat; že nebyly odstraněny pochybnosti o skutkových okolnostech, a proto je nutné rozhodnout ve stěžovatelův prospěch (nález Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 864/11).
- Stěžovatel nebyl ztotožněn jako pachatel přestupku: z kamerových záznamů není jeho totožnost patrná a záznamy ani nezachycují celý sporný skutkový děj (od „nezastavení“ vozidla na pokyn až do zastavení na čerpací stanici). Stěžovatel trvá na tom, že jeho a policejní vozidlo vjelo na čerpací stanici rychlostí min. 120 km/h; v okamžiku, kdy z vozidla Lexus vystupoval jeho řidič, byli tedy policisté vzdáleni nejméně 666,67 metrů. Pouhý „*neustálý vizuální kontakt*“ policistů s vozidlem nestačí ke ztotožnění řidiče. Stěžovatelovu vinu neprokazuje pouhý fakt, že jej zastavila policejní hlídka a on jí předložil občanský průkaz.
- Nebyla dodržena totožnost skutku. Podle skutkové věty řidič *nezastavil vozidlo na pokyn „Stůj“*, ovšem ze všech rozhodnutí současně plyne, že řidič vozidlo *zastavil* (pak ale nevyčkal na místě a nepodrobil se úkonům policejního orgánu). Stěžovatel tak byl potrestán za jiný skutek, než na který pamatuje užitá zákonná ustanovení a který je mu ve výroku kladen za vinu, což popírá zásadu *žádný trestný čin bez zákona*. Sankční ustanovení nelze vykládat analogicky či extenzivně v neprospěch pachatele a veřejná moc si nemůže vybírat skutkovou podstatu, která se jí nejlépe hodí (rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 As 236/2014-22). Pokyn „Stůj“ znamená povinnost řidiče zastavit vozidlo (tedy přerušit jízdu), nikoli zastavit jej a řídit se dalšími pokyny policisty (tedy vyčkat těchto pokynů v zastaveném vozidle).

[4] Krajský úřad ve vyjádření setrval na svých závěrech a navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Požádal také o náhradu nákladů řízení v paušální výši.

3. Právní hodnocení

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] NSS nejprve stručně shrne skutkový stav, jak plyne z pravomocných správních rozhodnutí a rozsudku krajského soudu. Policejní hlídka při měření rychlosti vozidel na dálnici D11 zjistila, že stěžovatel jako řidič vozidla Lexus překračuje povolenou rychlost. Začala jej proto stíhat (rychlostí pohybující se okolo 200 km/h), až konečně stěžovatel

pokračování

zastavil. Jakmile však policista vystoupil z vozu, aby jej legitimoval, stěžovatel z místa ujel. Po dvou minutách, během kterých jej policisté dále stíhali, zastavil na čerpací stanici a z vozidla utekl do pole. Policista jej v poli vyhledal a nechal si od něj předložit doklady.

3.1 Rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný

[7] První námitce nelze dát za pravdu, protože napadený rozsudek není nepřezkoumatelný. Stěžovatel tvrdí, že krajský soud zjednodušil skutkovou situaci natolik, aby z toho žaloba vyšla jako nedůvodná. S tím ale NSS nesouhlasí: krajský soud se věci zabýval pečlivě, neopomenul žádnou skutkovou okolnost a vypořádal všechny žalobní námitky. Naopak stěžovatel (což je v jeho procesním postavení přirozené) nechal stranou celkový kontext věci a zpochybňoval dílčí aspekty skutkového stavu. I na ty krajský soud reagoval, jen je považoval za méně podstatné či méně uvěřitelné než sám stěžovatel.

[8] K nálezu ve věci I. ÚS 520/16 se krajský soud vyjádřil v bodě 39 svého rozsudku. Na podporu své argumentace citoval i několik judikátů NSS k věrohodnosti svědeckých výpovědí policistů (4 As 19/2007, 6 As 126/2015), jejichž závěry stěžovatel nijak nezpochybňuje. Hodnocení úvah Ústavního soudu, jak je provedl krajský soud, lze dále doplnit. I zobecňující závěry, které ve svých rozhodnutích vyslovují zvláště vysoké soudy, je totiž třeba používat se zřetelem k právním a skutkovým okolnostem konkrétní věci, v níž byly vysloveny.

[9] Ústavní soud ve věci I. ÚS 520/16 uvedl, že „nelze obecně bez dalšího přikládat vyšší váhu výpovědím policistů jako příslušníkům mocenských složek oproti výpovědím jednotlivců, vůči nimž jsou policejní pravomoci vykonávány“ (bod 34 nálezů). V oné věci však stěžovatel vznášel pochybnost o nestrannosti policistů (bod 11 nálezů), zdůvodněnou tím, že trestní řízení, v němž byl shledán vinným, bylo vedeno pro trestný čin křivého obvinění – lživého trestního oznámení, z jehož popudu byli poté policisté vyšetřováni Generální inspekcí bezpečnostních sborů. Stěžovatel poukazoval také na rozpory v jejich výpovědích (tamtéž). Ústavní soud při vlastním hodnocení věci (v onom již citovaném bodě 34) zdůraznil, že věrohodnost policistů bylo třeba pečlivě posoudit právě proto, že byli přímými aktéry incidentu, jejichž jednání stěžovatel kritizoval v trestním oznámení. Potvrdila-li by se tak pravdivost stěžovatelovy verze, mohlo by to pro policisty mít negativní důsledky. Ústavní soud také policistům vytkl, že dopodrobna nepopsali klíčové okolnosti nalezení stěžovatele ve křoví, které byly zásadní pro zjištění pravdivé verze o incidentu mezi stěžovatelem a revizory dopravního podniku (bod 39 nálezů). Na rozdíl od obecných soudů nepovažoval Ústavní soud za stěží uvěřitelnou skutkovou verzi vyličenou stěžovatelem (bod 42 nálezů). Konečně podtrhl, že u policistů byla objektivně dána pochybnost o jejich nezainteresovanosti na výsledku řízení, právě kvůli okolnostem popsáným v bodě 34 (bod 44 nálezů).

[10] Nynější věc se právě citované věci nepodobá.

[11] Nic neukazuje na to, že by tu objektivně byly dány pochybnosti o nezainteresovanosti členů policejní hlídky (policisty a policistky) na výsledku řízení. Ze spisů neplyne, že by se policisté dopustili jakéhokoli pochybení nebo že by při plnění svých úkolů postupovali nekompetentně; ani stěžovatel to netvrdí. Už vůbec tu nešlo o to, že by potvrzení stěžovatelovy skutkové verze mohlo policisty nějak poškodit služebně či

občansky. Výpovědím policisty a policistky nepřikládaly správní orgány a krajský soud větší váhu než stěžovatelově výpovědi „*obecně bez dalšího*“, ale proto, že tyto výpovědi byly ucelené, vzájemně souladné a neponechávaly v obraze skutkového stavu žádná bílá místa – na rozdíl od výpovědi stěžovatelovy.

[12] Údajné rozpory ve výpovědích policistů (resp. mezi jejich výpověďmi a popisem v rozhodnutí orgánu prvního stupně), které souvisely s barvou a kapucí stěžovatelovy mikiny, podle NSS rozporem nejsou. Oba policisté popsali *šedou mikinu*, správní orgán pak *světlou mikinu*: to je v pořádku, protože šedá barva může být i světlá a stěžovatel měl na sobě právě světle šedou mikinu (jak je zřejmé z fotodokumentace ve spisu). Policistka uvedla, že při předjíždění viděla ve voze Lexus řidiče v šedé mikině s kapucí na hlavě a že poté, co řidič ujel z místa zastavení, jej i její kolega popsal jako osobu s kapucí na hlavě. Současně policista sdělil, že když vykročil po zastavení obou vozidel k řidiči, uviděl jeho tvář. Ani zde rozpor není. Policistka viděla při předjíždění řidiče z profilu, tedy z úhlu, v němž byla jeho tvář převážně kryta kapucí (to dobře ilustrují i fotografie z projednávání přestupku) – kdežto policista ho viděl ve stojícím voze z úhlu příznivějšího.

[13] Nebylo nutné, aby krajský úřad výslovně komentoval výňatek z nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 864/11, jímž stěžovatel zaplnil desátou stranu svého odvolání: postačilo, že na jeho obsah reagoval konkrétní věcnou argumentací. Výňatek zdůrazňoval význam zásady *v pochybnostech ve prospěch obviněného* a krajský úřad (stejně jako po něm krajský soud) uspokojivě vysvětlil, že tu žádné rozumné pochybnosti dány nejsou. K tomu lze dodat, že tento náleze Ústavního soudu se týkal řidiče, který byl odsouzen za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky. Obecné soudy učinily závěr o řidičově vině jen na základě jeho doznání, které však řidič učinil v silné opilosti a následně je v hlavním líčení popřel. Závěru o jeho vině přitom nenasvědčoval žádný další věrohodný přímý či nepřímý důkaz (body 18 a 20 nálezu). Situace v této věci je jiná. I kdyby stěžovatel v rozhovoru s policistkou nijak nekomentoval své počínání (bod [20] níže), je tu dostatek dalších důkazů, které ve svém souhrnu prokazují jeho vinu.

[14] Dalšími okolnostmi, jichž se stěžovatel ve své námitce o nepřezkoumatelnosti letmo dotýká a které pak rozpracovává v navazujících námitkách věcných, se bude NSS věnovat níže.

3.2 Pachatel přestupku byl dostatečně ztotožněn

[15] Je pravda jak to, že z kamerových záznamů není stěžovatelova totožnost patrná, tak to, že záznamy (z policejní kamery a z kamery na čerpací stanici) nezachycují celý sporný skutkový děj. To ale ztotožnění pachatele přestupku nebrání.

[16] Jak tvrdí stěžovatel, podle krajského soudu prý k určení totožnosti pachatele postačuje, že kamerový záznam zachytí ve tmě osobu v šedé mikině (přitom šedou barvu má většina mikin) a policejní hlídka nějakou osobu v šedé mikině nakrátko zahlédne v blikajícím modrém světle. Tak ovšem závěry krajského soudu nezní.

[17] Krajský soud stejně jako správní orgány vycházel z toho, že policejní hlídka měla vozidlo Lexus na dohled od okamžiku, kdy zjistila, že řidič překračuje povolenou rychlost, až po zastavení vozidla na čerpací stanici. Část skutkového děje od onoho prvního

pokračování

okamžiku až do změření rychlosti (včetně stíhání vozidla Lexus) zachycuje záznam z policejní kamery. Ze stěžovatelova pohledu je tedy sporná další část děje, kterou už policejní kamera nezachytila. Poté, co policisté vozidlo Lexus dostihli a předjeli, mu dali pokyn k zastavení. Řidič pak zastavil, ale vzápětí ujel, a hlídka jej začala stíhat nanovo. Tato část už na kamerovém záznamu není: policistka totiž kontaktovala dozorčí službu, aby ji informovala o ujíždějícím vozidle, a nemohla pokračovat v nahrávání, ale musela v již pořízeném záznamu hledat registrační značku vozidla. Jediným důkazním prostředkem odlišným od výpovědi policistů, který se k této druhé fázi skutkového děje vztahuje, je tak už jen kamerový záznam z čerpací stanice, který zaznamenává projetí vozidla Lexus mezi čerpacími stojany a asi sedmnáct vteřin na to projetí policejního vozidla.

[18] NSS má však stejně jako krajský soud za to, že z výpovědí policistů vyvstává úplný obraz události, který neobsahuje žádné rozpory ani nelogičnosti. Ve výpovědích se neobjevilo nic, co by je mohlo znevěrohodnit; jak už bylo vysvětleno výše, nejsou tu ani žádné okolnosti, které by mohly vést k pochybám o nezainteresovanosti policejní hlídky na výsledku řízení. Policisté měli vozidlo Lexus, které předtím zastavili, i poté na dohled. Po vjetí na čerpací stanici viděl policista i policistka, jak z něj vystupuje řidič a rychle odchází či utíká do pole. V poli pak policista řidiče dostihl.

[19] Naproti tomu stěžovatel v průběhu celého řízení popisuje jen část od zastavení na čerpací stanici, a to způsobem, který je nevěrohodný. Na stanici prý nepřijel vozidlem Lexus (*jeho provozovatelem je společnost Hero Computers, jejímž je stěžovatel jediným jednatelem*), ale přivezlo jej tam jiné vozidlo a jiná osoba, které „*nechce blíže upřesňovat kvůli zrychlení řízení*“. Do pole odešel vykonat potřebu, protože záchody na parkovišti byly přeplněné. V poli pak kolem něj někdo proběhl. Asi za minutu uviděl stěžovatel blikající světlo a uslyšel volání policisty „*Stůjte, jménem zákona*“. Když jej policista konfrontoval, byl vyděšen, protože uviděl zbraň a ani si nebyl jist, že jde o policistu. Zpátky na parkovišti policistům předložil doklady, ale setrval na tom, že vozidlo Lexus neřídil. Na čerpací stanici se prý zdržel asi hodinu až hodinu a půl, než jej vyzvedl kamarád, s nímž byl takto domluven.

[20] Chtěl-li stěžovatel dosáhnout toho, aby jeho verze byla uvěřitelná a aby mohla zpochybnit logickou verzi policistů, musel by být ve svých tvrzeních přesnější. Pokud by byl opravdu přivezen na čerpací stanici jiným vozidlem, nic mu nebránilo v tom, aby toto vozidlo a jeho řidiče označil. O rychlost, s jakou se řízení vede, si nemusel dělat starost: to je věcí orgánů veřejné moci. Pokud stěžovatel opravdu na poli zaznamenal utíkající osobu, mohl a měl o tom policistovi hned říci. Takovou reakci pokládá soud za přirozenou (neboť sebeobrannou) v situaci, kdy policista se zbraní v ruce hledá prchající osobu a omylem narazí na někoho, kdo se k věci mimoděk připlétl, protože si do pole odskočil za jiným účelem. Stěžovatel se o prchající osobě nezmínil ani přímo na poli, ani později na parkovišti. Konečně ze spisu plyne, že policistka se – už při projednávání přestupku – stěžovatele ptala, proč po zastavení ujížděl a zda mu to stálo za to, a on v odpovědi toto své chování věcně komentoval (v tom smyslu, že se lekl, že všichni jsme jen lidi a že to asi opravdu nestálo za to), tedy je nevyvrátil. Tuto konverzaci potvrdil i přítomný policista. Stěžovatel se k tomu v pozdějším průběhu řízení nijak nevyjádřil, tuto část výpovědi policistů tedy nijak (natož účinně) nezpochybnil, a soud tak nemá důvod policistům nevěřit.

[21] Stěžovatelovo tvrzení o tom, že vozidlo Lexus i policejní vozidlo vjelo na čerpací stanici rychlostí min. 120 km/h, nelze nijak ověřit; proto nemůže platit ani úvaha, že policisté museli být od vozidla Lexus vzdáleni minimálně půl kilometru, a nemohli tedy vidět ani jeho řidiče, jak na čerpací stanici z vozu vystupuje. (Stěžovatel neuvádí, jak při svém výpočtu postupoval; není ani jasné, zda zvážil fakt, že řidič vozidla Lexus musel zvolit místo k zaparkování, zastavit a vozidlo opustit, zatímco stíhající dvoučlenná policejní hlídka se soustředila právě jen na stíhané vozidlo a mohla je i jeho okolí sledovat, i dokud byl policejní vůz stále v pohybu.) Z kamerového záznamu pořízeného na čerpací stanici je patrné, že vozidlo Lexus projelo šikmo mezi řadami čerpacích stojanů. I pokud by řidič vozidla Lexus byl velmi rychlé jízdy uvyklý, odporuje obecné zkušenosti, aby na takovém místě mohl jet takovou rychlostí, a navíc bezprostředně poté zaparkovat a opustit vozidlo natolik včas, aby zmizel z dohledu právě příjíždějících policistů.

[22] Stěžovatelovu vinu neprokazuje pouhý fakt, že jej zastavila policejní hlídka a on jí předložil občanský průkaz. Stejně tak ji neprokázaly tyto skutečnosti ani ve věci řešené v rozsudku NSS ze dne 13. 5. 2020, čj. 10 As 127/2020-54, kde se stěžovatel (tam potrestaný za jediný přestupek – výrazné překročení povolené rychlosti) bránil úplně stejnou větou. V nynější věci sice nebyl (jako ve věci 10 As 127/2020) pořízen jeden nepřetržitý videozáznam stěžovatelovy jízdy, to ale není nic neobvyklého (naopak je spíš výjimečné, aby byl skutek digitálně zachycen v celém svém trvání). Stěžovatelova vina je zde založena na sérii přímých a nepřímých důkazů. Ty nepřipouštějí žádnou rozumnou pochybnost o tom, že stěžovatel řídil vozidlo Lexus od okamžiku, kdy se policejní hlídka rozhodla změřit jeho rychlost jízdy, do okamžiku, kdy zastavil na čerpací stanici.

3.3 Totožnost skutku byla dodržena

[23] Třetí kasační námitka tvrdí, že ať už byl řidičem vozidla Lexus, který ujel policistům, kdokoli, byl stěžovatel potrestán za jiný skutek, než který je mu kladen za vinu. Podle zákona (§ 125c odst. 1 písm. f) bod 5 zákona o silničním provozu] má být totiž potrestán řidič, který *nezastavil vozidlo na pokyn „Stůj“*. Zde ovšem není sporu o to, že řidič vozidlo *zastavil* – jen pak nevyčkal na místě a nepodrobil se úkonům policejního orgánu. Takové jednání zákon nezapovídá.

[24] Stěžovatel tuto svou tezi rozvíjí na dvou stranách a podporuje ji odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva. NSS však nepovažuje za nutné se ke všem těmto judikátům jednotlivě vyjadřovat. Samozřejmě platí – jak z judikátů plyne – že skutek, za nějž je pachatel trestán, musí být popsán tak, aby jej nebylo možné zaměnit s jiným; že jen zákon stanoví, která jednání jsou trestnými činy či přestupky; a že v řízení o trestním obvinění nelze připustit rozšiřující výklad skutkových podstat či vytváření analogických skutkových podstat. Orgány rozhodující v nynější věci se však těchto zásad držely.

[25] Teleologický výklad, který použily, zde není výkladem nepřipustným (ani nerozšiřuje rozsah skutkové podstaty, ani nevytváří analogie). Pokud chtěl stěžovatel přesvědčit soud o správnosti výkladu svého, měl by vysvětlit, proč by zákon vůbec stanovil řidiči povinnost zastavit právě v okamžiku a v místě, které mu svým pokynem označí policista – pokud by současně umožňoval řidiči rozjet se kdykoli poté, jakmile to on sám

pokračování

uzná za vhodné (zde: jakmile bude chtít policistům ujet, aby se vyhnul odpovědnosti za přestupek spočívající v překročení povolené rychlosti). Není jasné, k čemu by takový výkon pravomoci sloužil, a stěžovatel tím vlastně popírá, že pokyny policistů v provozu na pozemních komunikacích mají svůj rozumný účel. Mezi *stáním* a *zastavením* je nepochybně rozdíl, který se projevuje v jiných ustanoveních zákona o silničním provozu. Smysl skutkové podstaty, podle níž byl potrestán stěžovatel, je však natolik zřejmý, že soud pokládá za zbytečné to dále rozvíjet. Ostatně stěžovatel nijak nereagoval ani na přílehlavý příklad krajského soudu (bod 55 jeho rozsudku) popisující povinnost řidiče *zastavit* vozidlo na červený signál na semaforu. Povinnost *zastavit na signál* s sebou totiž nese povinnost *stát* do té doby, než se řidiči dostane signálu (pokynu), který mu umožní se rozjet. Jiný výklad je absurdní.

4. Závěr a náklady řízení

[26] Stěžovatelovy námitky nebyly důvodné, NSS proto kasační stížnost zamítl.

[27] Stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Úspěšnému krajskému úřadu nevznikly v řízení žádné náklady, které by se vymykaly z jeho běžné úřední činnosti. Krajský úřad sice žádal náklady řízení v paušální výši, zřejmě tedy podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu, toto ustanovení se však v řízení před správním soudem neuplatní (rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 As 135/2015-79, č. 3344/2016 Sb. NSS). Žádost krajského úřadu je podle všeho i polemikou s dlouhodobou judikaturou NSS, podle níž se náklady řízení úspěšným správním orgánům zpravidla nepřiznávají, a to ani když jsou zastoupeny advokátem (usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 5. 2015, čj. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS). Od této judikatury však není důvod se v nynější věci odchýlovat.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. března 2023

Michaela Bejčková v.
r.
předsedkyně senátu